

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU ÜYESİ

HALUK DİNÇER'İN

“AVRUPA BİRLİĞİ'NE KATILIM SÜRECİNDE

TÜRKİYE'NİN KOMŞU VE ÇEVRE ÜLKELER

POLİTİKASI - STRATEJİK YAKLAŞIMLAR”

RAPORU TANITIM TOPLANTISI

AÇILIŞ KONUŞMASI

02 Mayıs 2007

The Marmara Oteli

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul –Türkiye
Ankara: İran Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35
www.tusiad.org

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

Sayın Konuklar, Değerli Basın Mensupları,

Son yıllarda, üzerinde daha fazla durulan Avrupa Komşuluk Politikası genişletilmiş Avrupa kavramına dayanmaktadır. Bu politikanın amacı AB'nin genişlemesinin yeni bölünme hatları yaratmaması ve 27'ler Avrupa'sı ile komşuları arasında ekonomik, siyasal ve güvenlik ilişkileri geliştirilmesidir.

Komşuluk kavramı aynı zamanda, gerek Türkiye'nin dış ilişkilerinde gerekse AB'nin genişleme sürecinde ön plana çıkarak pek çok politikayı etkiler hale gelmiştir. AB Komşuluk Politikası'nın hedeflediği ve kapsadığı ülkeler, Türkiye'nin komşu ve çevre ülkeleri arasında yer almaktadır. Bu açıdan, AB'ye katılım sürecindeki Türkiye'nin komşu ve çevre ülkeler politikası ile AB'nin amaçları ve hedefleri arasında bir paralellik bulunup bulunmadığı önem arz etmektedir. Bugün, Türkiye'nin AB'ye katılım sürecinde AB Komşuluk Politikasını üstlenmesi zorunluluğu bulunmamakla birlikte, bu politika kapsamındaki ülkelerle AB arasında geliştirilecek işbirliğinin Türkiye üzerinde de sonuçları olacağını söylemek mümkün bulunmaktadır.

Türkiye'nin komşularının onu sadece kendi imkânları ile değil aynı zamanda ABD'nin bir müttefiki ve AB'nin bir üye adayı olarak da değerlendirdikleri de bir gerçektir. Bu anlamda Türkiye'nin yarattığı çekim alanı kendisi kadar Batı ile ilişkileri çerçevesinde de şekillenmektedir ve bu etki özellikle eski Sovyet Cumhuriyetleri'nin Türkiye'ye bakışında hissedilmiştir. Bugün ise AB, Türkiye'nin komşularıyla olan ilişkisinde giderek daha fazla dikkate alması gereken bir unsur olarak ortaya çıkmakta ve Türkiye açısından AB üyeliğinin önemini arttırmaktadır.

Diğer taraftan, Avrupa'daki birçok ülkenin AB dışındaki bölgelerle özel ilişkileri vardır. Örneğin, İngiltere eski sömürgelerinden oluşan "*Commonwealth*" ile; Fransa aynı şekilde Fransızca konuşan ülke toplulukları "*Pays de la Francophonie*" ile; İspanya Latin Amerika'yla; Almanya, Orta Avrupa, Polonya ve Ukrayna ile yakın ve derin ilişkiler içindedir. Türkiye'nin Balkanlar, Karadeniz, Orta Asya, Akdeniz ve Orta Doğu'da oluşturduğu veya geliştireceği siyasal ve ekonomik işbirlikleri, AB'ye tam üyelik sürecinde her zaman çok yararlı olacaktır. Bu ülkelerle ayrıcalıklı ilişkiler, Türkiye'nin konumunu Avrupa'da güçlendirecektir. Zaten, çevremizdeki ülkelerin gözünde de, AB sürecinde ilerleyen güçlü bir Türkiye daha etkili ve sözü dinlenir olmaktadır.

Örneğin, Avrupa Komşuluk Politikası kapsamında yer almayan, ancak AB'nin siyasal ve ekonomik ilişkilerini güçlendirmeye çalıştığı İran ve Irak'ın da Türkiye'nin AB üyesinin ardından bu kapsama alınması hem coğrafi bir gereklilik olacak; hem de Türkiye'nin bu ülkelerle olan yakın ilişkisi AB'nin açısından da önemli bir kazanım olacaktır.

Türkiye'nin tüm komşularıyla olan ilişkisinde ortak olabilecek tek nokta klasik güç unsurları kadar demokrasisi, çoğulcuğu ve farklılığa tahammülü güçlendirecek ya da hiç değilse özendirecek bir imaja sahip olmasıdır.

Türkiye'nin çevresindeki sorunlara bakışta birbirine zıt iki farklı duruşun varlığı dikkat çekmektedir. İlkine göre Türkiye'nin en büyük talihsizliği komşularından kaynaklanmaktadır ve sorunlarla baş edebilmesi için öncelikle güçlü bir caydırıcılık ve ödün vermeyen bir tutumun benimsenmesi gerekmektedir. Diğerine göre ise, aslında Türkiye'nin tarihi ve kültürel bağları ve stratejik derinliği ona birçok imkân sunmakta ancak Türkiye bundan yeterli ölçüde faydalanamamaktadır. Oysa iyi komşuluk ilişkileri, her boyutta temasın arttırılması ve özellikle ekonomik ticari ilişkilerin geliştirilmesiyle tesis edilebilecektir.

Bugün kamuoyunun görüşüne sunulan “AB’ye Katılım Sürecinde Türkiye’nin Komşu ve Çevre Ülkeler Politikası -Stratejik Yaklaşımlar-“ başlıklı raporda, özetle; siyasal, ekonomik ve ticari ilişkilerde komşuluk kavramı incelenmektedir. Bu kavrama uygun olarak Türkiye’nin, yer aldığı bölgesel ve küresel oluşumlar içerisindeki yeri ve rolü ile bu ilişkilerin meydana getirdiği hukuki ve kurumsal çerçeve ele alınarak, bu sürecin, yaklaşık 50 yıldır içerisinde bulunulan AB süreci ile uyumlu olup olmadığı tartışılmıştır.

Ayrıca, Türkiye’nin AB dışındaki bölgesel ve küresel oluşumlarda yer almasının, AB sürecine bir alternatif yaratıp yaratamayacağı tartışmalarına da değinilmiştir. Avrupa Birliği’nin komşuluk politikasının hedef ve ilkeleri ile politika araçları ve buna yönelik stratejiler, kapsamlı bir şekilde incelenmiş, bu stratejileri destekleyen mali politikalar ile bu politikaların, Türkiye’nin komşularını nasıl ele aldığı ve bu ülkelere ne gibi imkânlar yaratacağı incelenmiştir.

Bu çalışmada ayrıca, Türkiye’nin komşularıyla ilişkisinin niteliği, bu ilişkilerin iç ve dış siyasal faktörlerden nasıl etkilendiği ve bu sorunlar karşısında Türkiye’nin izlediği ve izlemesi gereken yollar üzerinde düşünülmektedir. Türkiye’nin komşularıyla ilişkilerinin benzerlikler kadar ciddi farklılıklar da içerdiği ortaya konularak aslında komşuların tümüne yönelik yekpare bir bakış açısı yerine çok daha ayrıntılı vizyonların oluşturulması gereğine dikkat çekilmeye çalışılmaktadır.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyor, şimdi sözü Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen’e bırakıyorum.